

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popusti po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kneževa ulica št. 5
Telefon: 34-22, 34-23, 34-24, 34-25 in 34-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKI GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Pojasnila turškega zunanjega ministra:

Zakaj se je Turčija pridružila fronti miru

Ekspeze ministra Saradzogla v parlamentu — Turčija je opustila politiko nevtralnosti, da bi mogla čim uspešneje podpreti fronto za obrambo miru — Balkanska zveza ostane slej ko prej branik miru na Balkanu

Ankara, 10. julija. AA. Anatolska agencija poroča: Pred odhodom na počitnice, ki bodo trajale do 11. septembra, je podal zunanji minister Saradzoglu ekspezo o mednarodnih odnosih Turčije in o njeni zunanji politiki. Zunanji minister je v svojem govoru obrazložil dobroto miru, ki ga želi ves narod in nadaljeval: Ako pa bi nekega dne hoteli prodati mir za drago ceno, potem bomo pokazali, da znamo voditi vojno in zmagovati. Nato je podčrtal, da je Turčija dolgo vrsto let delala v miru in šla po poti nevtralnosti. Medtem je Društvo narodov izgubilo svoj mednarodni prestiž. Pojavila so se gotova dejstva, ki se niso mogla spraviti v sklad z zakonitostjo. Srednja in vzhodna Evropa sta prešli skozi resne krize, ki z oblasti vzhodne Evrope še niso popolnoma izginile. Tedaj smo sklenili opustiti politiko nevtralnosti

ravno zaradi tega, da bi se naprej hodili po poti miru in da z naše strani okrepiamo fronto miru. Tako je prišlo do znane angleško-turške deklaracije. Naša politika miru ostane nespremenjena, ker mo prikopli k fronti miru zaradi tega, da bi mir konsolidirali. Nato se je Saradzoglu dotaknil pisanja gotovega inozemskega tiska ter spomnil skupščino, da se v delih, ki jih razlagajo načela narodno socialističnega reda, priporoča nemškemu narodu zveza z Anglijo. Saradzoglu je postavil vprašanje, kako je lahko to prijateljstvo, ki se priporoča Nemčiji, slabo za turški narod?

V nadaljnjem svojem govoru je obrazložil, da je Turčija sporedno z Anglijo prišla tudi v stik s Francijo. Po rešitvi vprašanja Sandžaka med Turčijo in Francijo

ni odprt noben problem več, ker smo podpisali s Francijo deklaracijo, ki smo jo podpisali z Anglesko. Sklenitev končnega sporazuma o vzajemni pomoči je postavljena na iste temelje.

Nato se je Saradzoglu dotaknil zgodovinskega prijateljstva in vzajemnega spoštovanja, ki veže turški, angleški in francoski narod. Vsi trije narodi so se znašli ramo ob ramo in na enak način reagirali na zadnje dogodke. Sedaj se vodijo razgovori o podrobnostih glede sklenitve končnega sporazuma za daljšo dobo med Turčijo, Anglijo in Francijo.

Nato je prešel na obrazložitev odnosov med Turčijo in Rusijo ter dejal: Naše prijateljstvo s Sovjetsko Rusijo je prav tako prirčno, kakor prve dni. Pred vsakim mednarodnim vprašanjem sta bili obe državi

ena ob drugi. Nato je govoril o Balkanskem sporazumu. Saradzoglu je dejal, da bo Balkanski sporazum napravil iste usluge in z isto silo kakor popreje za stvar miru na Balkanu, ker so to dokazale naše zadnje zveze z državami, ki so članice tega bloka. Ob koncu svojega govora je Saradzoglu dejal, da pri svojih odločitvah Turčija ni imela drugega cilja kakor okrepitev miru. Mi smo se odločili, da krepko delamo na utrditvi miru in da ohranimo normalne odnose z vsemi državami, pa tudi z Nemčijo in Italijo. Saradzoglu je končal svoj govor z besedami: Naša politika je politika miru za nas in za vse. Ponavljam, da smo privrženi miru z vsemi svojimi silami, toda miru, ki daje dovoljna jamstva za našo čast in našo varnost in kjer bodo ostale nekršene obveznosti, za katere sta vezani naša čast in naša varnost.

Dr. Stojadinović izključen iz JRZ

Včeraj je bila v Beogradu že dolgo napovedovana seja širšega in ožjega glavnega odbora JRZ. Seji so prisostvovali novo izvoljeni delegati banovinskih organizacij, ki so imele zadnje tedne izredne občne zbornice. O seji je bil izdan uradni komunikat, iz katerega posnemamo:

Danes je bila ob 10. dopoldne v dvorani glavnega odbora JRZ skupna seja širšega in ožjega odbora JRZ. Sejo je kot predsedujoči od izvolitve novega predsednika otvoril prvi podpredsednik dr. Anton Korošec. Po izvolitvi predsednika je dr. Anton Korošec izročil predsedniško mesto novovoljenemu predsedniku glavnega odbora Dragiši Cvetkoviću, predsedniku vlade in notranjega ministra. Od Slovencev so bili navzoči: dr. Korošec, dr. Krek, Smodej, dr. Kulovec, Fran Snoj in Fran Štifer.

Za predsednika glavnega odbora JRZ je bil izvoljen Dragiša Cvetković, predsednik kr. vlade in notranji minister, za drugega podpredsednika namesto umrlega Mehmeda Spahija pa dr. Džafa Kulenović, minister brez listnice, medtem ko so prvemu podpredsedniku dr. Antonu Korošcu izrekli zaupnico za dosedanje uspešno delo v strani.

S sklepom glavnega odbora, ki je bil soglasno sprejet, pa so bili izključeni iz stranke in zaradi tega prenehajo biti člani glavnega odbora JRZ sledeči gospodje: dr. Milan Stojadinović, Djura Janković, Ugrin Joksimović, Dušan Letica, dr. Niko Novaković, Svetozar Stanković, Svetolik Stanković, Dobrovo Stošević in Dušan Trisković.

Po konstituiranju glavnega odbora je podpredsednik Dragiša Cvetković obsejal ekspezo o splošnem političnem položaju v državi in stranki ter obrazložil program bodočega dela JRZ.

Glavni odbor je najostreje obsodil poskus dr. Milana Stojadinovića in tovarišev, ki so storili gotovo neuspešno akcijo, da bi se stranka razcepila, ali da bi vsaj bistveno škodovali. Glavni odbor obsodil njihovo interpelacijo v narodnem predstavništvu kot tudi vso njihovo agitacijo proti vladi.

Strašna eksplozija v Španiji

Madrid, 10. julija. AA. Havas. Včeraj je eksplodirala smodnišnica v vasi Penaranda de Bracanonite v bližini Salamance. Dozidaj so izvele izpod ruševin 30 mrtvih, 90 oseb pa še pogrešajo. Okoli 200 jih je bilo ranjenih. Vas je popolnoma uničena. Nekaj tovornih vlakov, ki je stal ravno na postaji, je zdrlo v dolne kose. Iz Salamance, Zamore in Valladolida so prispele čete in gasilci. Zaradi velike suše je bilo težko dobiti vodo. General Franco je poslal izjavo sožalja ter 200.000 pezet kot prvo podporo prebivalstvu. Vzrok eksplozije še ni znan.

Pomorsko oboroževanje Anglije

London, 10. julija. br. Gradnja novih vojnih ladij v angleških ladjedelnicah napreduje z izredno naglico. Prihodnji teden bodo splovili v morje tri nove križarke. To bo svojevrsten rekord. V času svetovne vojne se je zadnjič zgodilo, da so splovili v morje na en dan dve novi vojni ladiji. Dograjene bodo te dni 8000-tonska križarka »Nigeria«, 5500-tonska križarka »Dido« in 10.000-tonska križarka »Mauritius«. V najbližnjem času bodo dograjene še štiri nadaljnje večje križarke, ki bodo, kakor kaže, splovljene še ta mesec. Gradnja dveh vojnih ladij po 35.000 ton in dveh matičnih ladij za letala po 23.000 ton je bila pospešena in bo že v nekaj mesecih dovršena.

Nemški generali ne verujejo v možnost vojne

Berlin, 10. julija. br. Diskusija o gdnškem vprašanju in problemih, ki so v zvezi z njim, je dala povod zanimivemu in nevsakdanjemu glasanju o možnosti vojne. Glasovali so 56 nemških visokih oficirjev, polkovnikov in generalov, ki so se udeležili nekega banketa. Zastopali so vse vrste orožja. Vprašanje je bilo zastavljeno v tem smislu, ali je sedanja mednarodna napetost dovedla do vojne. Glasovali so pismeno z »da« in »ne«. Od 56 glasov je 51 bilo proti, 5 za možnost vojne.

Smrtna nesreča na letalski prireditvi v Bruslju

Bruselj, 10. julija. br. Nemški letalski major Wiede, ki je sodeloval z nemškimi tekmovalnim letalom pri prireditvah v okviru letalske razstave v Bruslju, se je smrtno ponesrečil. Izgubil je oblast nad letalom, ki je v spirali treščilo na tla. Wiede si je polomil obe nogi in dobl smrtno poškodbo na glavi.

Borzna poročila.

Carib, 10. julija. Beograd 10, Paris 11.75, London 20.75, New York 44.625, Bruselj 75.375, Milan 23.34, Amsterdam 235.45, Berlin 178, Praga 15.125, Varšava 83.50, Sofija 5.40, Bukarešta 2.25.

Japonci so imeli dosedaj na Kitajskem 900.000 mrtvih in ranjenih

Kitajci so prepričani v svojo končno zmago

Cungking, 10. julija. AA. Havas. Kitajski vojni minister general Hoj-Ing-Cing je imel po radiu govor, v katerem je dejal, da bi Japonci samo s težavo mogli poslati nove čete na Kitajsko. Japonci imajo skupno 48 divizij, od teh je že 31 divizij na Kitajskem. Ostale čete morajo zadržati v Mandžuriji. Po njegovem mnenju znašajo japonske izgube od začetka

vojne 900.000 mrtvih in ranjenih ter niso nič manjše od kitajskih izgub. General Ceng-Ceng, ki je član nacionalnega vojnega sveta je izjavil, da bo Kitajska zmagača še pred letom 1941. To njegovo mnenje je osnovano na dejstvu, da kitajska armada stalno raste, medtem ko je japonska vojska vedno bolj izčrpana. Japonska je nesposobna stopiti v vojno z neko tretjo velenilo.

Gdanci zavračajo poljsko stališče

„Danziger Vorposten“ piše, da Nemčija ne bo pričela pogajanj s Poljsko

Gdansk, 10. julija. AA. DNB. Pokrajinski vodja nacionalne socialistične stranke v Gdansk, Förster je imel včeraj o priliki manifestacije nacionalno socialistične stranke v Olivi in Neufahrwasserju več govorov, v katerih je zahteval naj Poljska izprazni skladišča streliva, ki jih je protipravnost postavila na poljskem ozemlju takoj pri vstopu v pristanišče in mesto Gdansk. Poljska, je dejal Förster, nima pravice imeti skladišča streliva tudi v Gdansk, kjer je sploh vsem prebivalcem prepovedano imeti skladišča streliva. Poljož, ki je nastal zaradi poljskih preprav, je nevarnost. Gdansk je danes bolj kot kdajkoli nemški. Prebivalstvo Gdanske vade, da se bo položaj zboljšal, ko bo mesto postalo sestavni del Nemčije. Gdansk ne razpolaga s tanki ter je smešno smatrati ali poskušati koga prepričati, da bo Gdansk napadel Poljsko. Nasprotno bi imel Gdansk razloge bati se poljskih mobiliziranih sil in poljskega sovništva. Toda prebivalci Gdanske so mirni ter popolnoma zaupajo Hitlerju.

„Danziger Vorposten“ piše, da točke, ki jih navaja poljska vlada kot mejo, preko katere ne more iti glede Gdanske, ne predstavljajo osnove za pušanje nemško-poljske napetosti. Zaradi tega ni treba pričakovati, da bi Berlin podvzel v tej smeri kak korak. Visti, ki jih razširja v svet Pariz, da bi imel nemški minister za zunanje zadeve namen obiskati London, nima drugega namena, kot vso stvar predstaviti tako kakor da išče Berlin stikov. Pametnejši prispevek k popuščanju napetosti pa bi bil v tem, da bi London nehal podpirati »sijajno« politiko Varšave, ki misli, da se mora mir in red na svetu kaziti zaradi nje. London naj bi dal na znanje, da nima namena iti do kraja s svojo politiko obkoljevanja Nemčije.

Predelek francoske letalske industrije

Produkcija letal se je početvorila — Francoska armada ima najmodernejša letala

London, 10. julija. br. „Sunday Times“ so objavili danes zanimiv članek o silni pospešitvi francoske letalske produkcije. Od septembra se je mesečna produkcija vojnih letal v Franciji početvorila. Vse eskadre francoskih vojnih letal, ki so imele doslej deloma stara letala, so dobile nove stroje, tako da so sedaj sestavljene vse iz najmodernejših vojnih letal. Letala vseh francoskih lovskih eskader razvijajo brzine po 500 in več kilometrov na uro. Francoska letalska industrija je morala izvršiti velike napore, da je dosegla tako sijajne uspehe. Rezultati njenega dela pa bodo od dne do dne vidnejši. Pravkar grade v Franciji celo vrsto novih letalskih tovarn. Ustanovljenih je bilo tudi več zavodov za proučevanje letalskih strojev in tehnike.

Snoči se je pričel največji krožni polet, ki ga je kdajkoli izvršilo zaradi vaj britansko vojno letalstvo v večjih enotah. Polet britanskih letalskih eskader se je pričel nekoliko pred polnočjo in se nadaljuje danes vse popoldne. Polet je združen tudi z vajami za pasivno obrambo od letalskih napadov ter sodeluje pri tem na tisoče mož in žena. Letalske enote bodo v teh manevrih preletele nekolikokrat vse kraje in mesta v južni Angliji z izjemo Londona. V toku teh vaj se obraca posebna pozornost najvažnejšim industrijskim in drugim središčem. Nanje se bodo večkrat izvršili fingirani nenadni napadi velikih letalskih enot. Pri teh napadih in tudi pri obrambi uporablja britansko vojno ministrstvo najpopolnejši eksplozivni material, tako da bi ljudstvo lahko dobilo točno sliko, kako iz gledajo napadi v vojni.

Huda vročina na Poljskem

Varšava, 10. julija. AA. V teku včerajšnjega dneva je vladala v vsej državi velika vročina. Srednja temperatura je znašala 30 stopinj, ob morski obali je bila zabeležena temperatura 37 stopinj, na pisku pa čez 50 stopinj. V sami Varšavi je temperatura znašala 40 stopinj. Zaradi tega je mesto kot izumrlo. V kopalščih ob obalah Vисле je bilo 300.000 kopalcev. Zvečer je divjala nad Varšavo huda nevihta.

Kongres Čehoslovakov v Franciji

Bordeaux, 10. julija. br. Čehi in Slovaki, ki živijo v Franciji, so imeli včeraj svoj kongres v Bordeauxu. Predsednik čehoslovaške emigrantske organizacije, bivši poslanik v Parizu dr. Osusky, je imel na kongresu govor, v katerem je orisal mednarodni položaj in izrazil prepričanje, da morata končno zmagati resnica in pravica. Čehi in Slovaki ne bodo molče gledali in mirovali, če bo kdo napadel Francijo, ker se zavedajo, da z obrambo Francije branijo tudi svoje interese.

Naročajte, štajte in širite
»Slovenski Narod«!

Ponovni razgovori v Moskvi

Včeraj je bil zopet več ur trajajoč sestanek na Kremlju — Anglija želi na vsak način sklenitev obrambne pogodbe

Moskva, 10. julija. i. Komisar za zunanje zadeve Molotov je včeraj sprejel ob 18. francoskega in angleškega zastopnika. Konferenca je trajala dve uri.

London, 10. julija. z. Angleško zunanje ministrstvo vztraja pri mnenju, da je treba za vsako ceno vzdržati stike z Rusijo in z vsemi sredstvi ustvariti prijateljsko zavezništvo med Rusijo in Anglijo. Dolga pogajanja za sklenitev pakta med Rusijo in Anglijo doslej zaradi tega niso imela uspeha, ker vlada v Angliji nezaupanje do Rusije in še bolj v Rusiji nezaupanje do Anglije. S poglobitvijo medsebojnih stikov bo skušala Anglija ustvariti atmosfero zaupanja med obema državama. Prvi korak k temu naj bi bila sklenitev trojne pogodbe, katera bi obsegala tele glavne točke:

1. Obvezo medsebojne pomoči Anglije, Francije in Rusije, če bi bila katera izmed teh direktno napadena.
2. Generalni štabi vseh treh držav naj takoj na posebni konferenci ugotovijo, ali je katera izmed treh držav direktno ogrožena.
3. Anglija, Rusija in Francija se obvežejo, da se bodo skupno posvetovala, če bi bil mir v Evropi ogrožen.

Najbolj važni sta druga in tretja točka njegovega predloga za pogodbo med

Francijo, Anglijo in Rusijo. Prva točka je bolj ali manj neaktualna, kajti za zdaj in tudi še v bližnji bodočnosti ni nevarnosti, da bi Nemčija na primer direktno napadla Francijo, Anglijo ali Rusijo. Večja nevarnost obstoja, da bi kdo v Evropi začel tako zvano »lokalizirano« vojno, ki bi indirektno ogrožala Francijo, Anglijo ali Rusijo in s tem mir v Evropi.

Po novem načrtu pogodbe bi Rusija ne bila obvezana intervenirati s svojo vojaško silo, če bi bile napadene Poljska, Rumunija ali Turčija, ako Rusija ne sklene s temi državami posebnih individualnih paktov o vojaški pomoči. Anglija je hotela skleniti prvotno z Rusijo pakt samo zaradi tega, da bi Rusija prišla Poljski ali Rumuniji na pomoč, če bi bili ti dve državi napadeni. Da se ta načrt Anglije ni uresničil, pa še ne pomeni popoln neuspeh pogajanj, kajti med tem sta se Poljska in Rumunija zelo približali Rusiji. Posebno izrazit je preobrat v Rumuniji, ki je odpozdila svoje čete, ki so že več let bile na straži v Besarabiji.

Varšava, 9. julija. br. Pomočnik poljskega zunanjega ministra je imel danes daljša razgovora z ruskim poslanikom Taranovom in francoskim poslanikom Noelom. Razgovora sta se nanašala na poslednje angleške in francoske predloge ruski vladi.

Cilji in naloge Anglije in Francije

Ohraniti narodom varnost in zagotoviti mir

London, 10. julija. AA. Havas. Francoski zunanji minister Bonnet je izjavil dopisniku »Sunday Timesa«, da odnosi Francije in Vel. Britanije ne morejo ostati samo takšni kot so danes, kajti Francija in Anglija nimata samo dolžnosti, da ohranita integriteto in neodvisnost svojih imperijev, temveč je njuna dolžnost, da ohranita na svetu vsaj gotovo stopnjo varnosti. Nevzdržno je, da trepetajo narodi dan za dnem za svoje meje in svojo neodvisnost. Nevzdržno je, da se narodi vsako jutro prebudijo v strahu pred napadi in vojno. Napiši naše diplomacije imajo za cilj, da se ohrani varnost narodom in da se zagotovi mir.

Glede naporov za sklenitev sporazuma z Rusijo je Bonnet izjavil: Ničesar nismo opustili, da bi se ta pogajanja zadovoljivo končala in upamo, da bo omogočen njihov srečni zaključek.

Glede Poljske je Bonnet spomnil na govor, ki ga je imel predsednik vlade 13. aprila, prav tako pa tudi na svojo izjavo z dne 9. junija in dodal: Francija in Poljska, jamčita nujno in neposredno pomoč druga drugi proti vsakemu direktnemu ali indirektnemu napadu, zaradi katerega bi bili ogroženi njuni življenjski interesi. Poljska se zaveda tega, da ne more računati samo na svoje legendarno junštvo, temveč tudi na podporo in pomoč Velike Britanije in Francije proti vsakršnemu poskusu, da se krši njena nezavisnost in njene pravice. Bonnet je še poudaril, da navzlic temu, da je položaj resen, se lahko zaradi enodušnosti naroda in krepke odločitve Francije gleda mirno v bodočnost.

Toulouse, 10. julija. br. Zunanji minister Bonnet se je včeraj udeležil sestanka zveze radikalov v Toulouseu. Pri banketu je imel govor, v katerem je ugotovil, da je ves narod mirno in pogumno pristal na žrtve, ki jih je zahtevala vlada od njega ne le na socialnem področju, nego vobče spričo mednarodnopolitičnega razvoja. Rezultati notranje in zunanje politike fran-

